

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ε.Π. Κρήτη 2014-2020

Πρόοδος Υλοποίησης Στρατηγικών για την Χωρική Ανάπτυξη

Ιούνιος 2019

A. Πορεία Εφαρμογής Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης

Σε συνέχεια της Εξειδίκευσης των δράσεων για την Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη εκδόθηκε η με αρ. πρωτ. 1815/6-5-2016 πρόσκληση για την υποβολή Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ), καλώντας τους Δήμους Ηρακλείου και Χανίων (Αστικές Αρχές), να υποβάλλουν τις προτάσεις τους, με εφαρμογή του εργαλείου των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ).

Οι Στρατηγικές εγκρίθηκαν με αποφάσεις του Περιφερειάρχη Κρήτης στις 10-3-2017 με προϋπολογισμό Δ.Δ. 24.097.500 € και στη συνέχεια ορίστηκαν οι Αστικές Αρχές των Δήμων Χανίων και Ηρακλείου ως Ενδιάμεσοι Φορείς (7-4-2017) με αρμοδιότητα στην αξιολόγηση και επιλογή πράξεων. Οι δύο Στρατηγικές ΣΒΑΑ είναι :

- **«Ηράκλειο Έξυπνη – Συνεκτική Πόλη, Τόπος Συνάντησης 5+1 Πολιτισμών»** με Αστική Αρχή τον Δήμο Ηρακλείου. Η περιοχή παρέμβασης περιλαμβάνει την παλιά πόλη και τμήματα της παράκτιας αστικής ζώνης στα δυτικά και στα ανατολικά της και οριοθετείται από τους δρόμους, Λ. 62 Μαρτύρων, Πυράνθου, Γ. Γεωργιάδη, Γερωνυμάκη, Λ. Σ. Καζαντζίδη.
- **«Η Αναζωογόνηση του Αστικού Κέντρου των Χανίων με όρους αειφορίας και κοινωνικής συνοχής» REvitalizing the COre for Development – RECODE** με Αστική Αρχή τον Δήμο Χανίων. Η περιοχή παρέμβασης περιλαμβάνει την Παλιά Πόλη Χανίων με τα 2 παράκτια μέτωπα στην ΠΕ Νέα Χώρα στα δυτικά της και στις ΠΕ Κουμ Καπί, Αμπεριά και Χαλέπα στα ανατολικά της, καθώς και τις ΠΕ Κέντρο και τμήμα της ΠΕ Δικαστήρια.

Με την 1^η Αναθεώρηση του ΕΠ Κρήτη 2014-2020 (Δεκέμβριος 2017), προστέθηκαν πόροι στην Επενδυτική Προτεραιότητα 6ε των Στρατηγικών ΒΑΑ, με αποτέλεσμα την αύξηση του προϋπολογισμού Δ.Δ. των Στρατηγικών ΒΑΑ σε 26.733.612 €. Έτσι η χρηματοδότηση των ΣΒΑΑ ανά ΕΔΕΤ είναι η ακόλουθη:

	ΒΑΑ ΧΑΝΙΩΝ	ΒΑΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ
ΕΤΠΑ	9.744.445	14.641.667	24.386.112
ΕΚΤ	875.000	1.312.500	2.187.500
Τεχν. Βοήθεια	64.000	96.000	160.000
Σύνολο	10.683.445	16.050.167	26.733.612

Οι δύο Αστικές Αρχές έχουν οριστεί ως Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης με ανάθεση Καθηκόντων / Αρμοδιοτήτων για την αξιολόγηση και επιλογή των πράξεων των Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης αντίστοιχα, του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κρήτη» 2014-2020. **Η αρμοδιότητά τους αφορά μόνο στην αξιολόγηση 2 κριτηρίων (ποιότητα πρότασης και συνάφεια με τη στρατηγική ΒΑΑ) κατά τη διαδικασία επιλογής των πράξεων της στρατηγικής.**

Στο πλαίσιο αυτό η ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Κρήτης προχώρησε στην εξειδίκευση των δράσεων και την έκδοση των σχετικών προσκλήσεων για την υποβολή έργων στο πλαίσιο των εγκεκριμένων Στρατηγικών.

Μέχρι σήμερα, έχει εξειδικευθεί το σύνολο των δράσεων που περιλαμβάνονται στις εγκεκριμένες Στρατηγικές ΒΑΑ. Εκδόθηκε το μεγαλύτερο μέρος των προσκλήσεων συνολικής Δημόσιας Δαπάνης 23.833.612 € που αντιστοιχεί στο 89,15 % του εγκεκριμένου π/υ των στρατηγικών.

Έχουν ενταχθεί 12 έργα π/υ ΔΔ 4.864.663,6 € (18,19%), από τα οποία 5 έργα αφορούν στη Στρατηγική ΒΑΑ Δήμου Ηρακλείου και 7 έργα στη Στρατηγική ΒΑΑ Δήμου Χανίων.

B. Πορεία Εφαρμογής Στρατηγικών Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (πλην ΒΑΑ)

Με την 36/2017 απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Κρήτης ορίστηκαν 3 τύποι περιοχών για εφαρμογή Στρατηγικών Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (πλην ΒΑΑ).

Οι περιοχές αυτές είναι :

- Περιοχές UNESCO της Κρήτης (Γεωπάργα Ψηλορείτη και Σητείας, Λευκά Όρη-Σαμαριά)
- Περιοχές στη Π.Ε. Ρεθύμνου
- Περιοχές στην Π.Ε. Λασιθίου

Η ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Κρήτης με πρόσκληση της (Α.Π. 4742/5.10.2017-τελική ημερομηνία υποβολής 15-1-2018) προς τους φορείς των πιο πάνω περιοχών, ζήτησε να υποβληθούν Στρατηγικές Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης, που:

Α. Να βασίζονται στις πραγματικές αναπτυξιακές ανάγκες της περιοχής παρέμβασης (ΠΠ)

Β. Να προτείνουν ένα σύστημα αλληλένδετων δράσεων που επιδιώκουν την επίτευξη μακροχρόνιας βελτίωσης των **οικονομικών, περιβαλλοντικών, κλιματικών και δημογραφικών** συνθηκών της ΠΠ,

Γ. Να συμβάλουν στην ικανοποίηση των ειδικών στόχων του ΕΠ ΚΡΗΤΗ 2014-2020 και ως εκ τούτου στην εκπλήρωση των δεικτών, οι οποίοι έχουν προσδιοριστεί στο επίπεδο κάθε μιας από τις επενδυτικές προτεραιότητες

Δ. Να είναι ρεαλιστικές τόσο ως προς την δυνατότητα υλοποίησης από τους εν δυνάμει δικαιούχους των προτεινόμενων δράσεων.

Ε. Να περιγράφουν με σαφήνεια τους τρόπους υλοποίησης της στρατηγικής.

Οι Στρατηγικές Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης υποβλήθηκαν στην ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Κρήτης, αξιολογήθηκαν και εγκρίθηκαν με αποφάσεις του Περιφερειάρχη Κρήτης στις **25/9/2018**, σύμφωνα με τον παρακάτω χρηματοδοτικό πίνακα.

	ΟΧΕ ΡΕΘΥΜΝΟΥ	ΒΑΑ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	ΟΧΕ UNESCO	ΣΥΝΟΛΟ
ΕΤΠΑ	12.800.000	13.850.000	10.400.000	37.050.000

Στην 4^η συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης εξειδικεύθηκαν οι δράσεις των Στρατηγικών ΟΧΕ για τις Επενδυτικές Προτεραιότητες 2c, 3c, 4c, 5b, 6b, 6c, 6d, 6e, 7b συνολικού προϋπολογισμού Δ.Δ. €.

Συνεπώς, έχει εξειδικευθεί το σύνολο των δράσεων που περιλαμβάνονται στις εγκεκριμένες ΟΧΕ πλην της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6a και έχουν εκδοθεί προσκλήσεις για το μεγαλύτερο μέρος τους, συνολικής ΔΔ 28.200.000 € (76,11%)

B. Πορεία Εφαρμογής Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων - ΕΚΤ (ΤΑΠΤοΚ-ΕΚΤ)

Η Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤοΚ) αποτελεί ένα εργαλείο σχεδιασμού και υλοποίησης μιας τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής και αντιμετώπισης των τοπικών οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών αναγκών με τη συμμετοχή των τοπικών φορέων και της τοπικής κοινωνίας σε σαφώς προσδιορισμένες χωρικές ενότητες.

Οι αρχές που προωθεί η ΤΑΠΤοΚ στηρίζονται στις αρχές της προσέγγισης LEADER η οποία εφαρμόζεται από το 1991.

Για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, υιοθετείται η μέθοδος αυτή από όλα τα Ταμεία που καλύπτονται από το Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο .

Η ΤΑΠΤοΚ λειτουργεί συμπληρωματικά προς τις λοιπές αναπτυξιακές παρεμβάσεις των περιφερειακών ή τομεακών προγραμμάτων .

Τα βασικά χαρακτηριστικά του εργαλείου ΤΑΠΤοΚ συνίστανται στο σχεδιασμό και την εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης και πολυτομεακής στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης, για μια συγκεκριμένη περιοχή που καλείται να αντιμετωπίσει τις ανάγκες και τα προβλήματα και να αξιοποιήσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα, από Ομάδες Τοπικής Δράσης στις οποίες συμμετέχουν κατά πλειοψηφία οι τοπικοί φορείς και ιδιώτες.

Η στρατηγική τοπικής ανάπτυξης είναι σαφές ότι πρέπει να αντανakλά τοπικούς στόχους βασισμένους σε διαπιστωμένες ανάγκες και προβλήματα.

Ωστόσο, θα πρέπει να διασφαλίζεται η συνάφεια και συνοχή με άλλες εθνικές, περιφερειακές (π.χ. Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης, Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη)

Μέσω των στρατηγικών ΤΑΠΤοΚ επιδιώκεται η αναζήτηση λύσεων και παρεμβάσεων που δεν προβλέπονται απαραίτητα στις αντίστοιχες οριζόντιες δράσεις των Προγραμμάτων, καθώς και η επίτευξη αποτελεσμάτων που μέσω άλλων προσεγγίσεων δεν θα μπορούσαν να επιτευχθούν. Οι παρεμβάσεις των στρατηγικών ΤΑΠΤοΚ δεν είναι «ανταγωνιστικές» με τις λοιπές παρεμβάσεις των Προγραμμάτων, αλλά αντίθετα υπάρχει αλληλοεπίδραση μεταξύ τους προκειμένου να επιτευχθούν τα καλύτερα αποτελέσματα.

Το Σχέδιο Δράσης της στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ εξασφαλίζει τον ολοκληρωμένο ή/και συνεκτικό χαρακτήρα της στρατηγικής, να είναι ρεαλιστικό ως προς τα χρονοδιαγράμματα, να αποδεικνύει την ωριμότητα των προτεινόμενων πράξεων.

Παράλληλα, επιδιώκεται η μεγαλύτερη δυνατή ενεργοποίηση και συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού στη διαδικασία σχεδιασμού, μέσω διαδικασιών διαβούλευσης, προκειμένου να εντοπισθούν και να αντιμετωπισθούν οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές ανάγκες και προκλήσεις που διαπιστώνονται στην προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης.

Σε συνέχεια σχετικής εγκυκλίου του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, οι ΟΤΔ που ανέλαβαν την εφαρμογή των ΤΑΠΤοΚ ΠΑΑ στην Περιφέρεια Κρήτης, προσκλήθηκαν να διαμορφώσουν μια Στρατηγική που οδηγεί σε ένα ολοκληρωμένο επιχειρησιακό σχέδιο δράσεων συγχρηματοδοτούμενων από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) στο οποίο θα τεκμηριώνεται η συνάφεια και συμπληρωματικότητα

με την εγκεκριμένη στρατηγική του Leader /ΠΑΑ 2014-2020.

Περιοχές εφαρμογής είναι οι περιοχές εφαρμογής που έχουν επιλεγεί για την υλοποίηση των ΤΑΠΤοΚ του ΠΑΑ στην Περιφέρεια Κρήτης ή τμήματα αυτών.

Οι ΟΤΔ των Leader /ΠΑΑ 2014-2020 λειτουργούν ως ΕΦ για τις δράσεις ΤΑΠΤοΚ ΕΚΤ του ΕΠ Κρήτη 2014-2020.

Στο πλαίσιο της υλοποίησης των Στρατηγικών, τμήμα του προϋπολογισμού τους (ποσοστό έως 15%) δύναται να καλύψει τα λειτουργικά έξοδα και τα έξοδα συντονισμού των ΟΤΔ/ΕΦ και καταβάλλεται στον ΟΤΔ/ΕΦ ως επιχορήγηση.

Η ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Κρήτης με την ΑΠ 5284/2-11-2017 πρόσκληση της, κάλεσε τις ΟΤΔ

- Αναπτυξιακή Ηρακλείου Α.Α.Ε. Ο.Τ.Α.
- Οργανισμό Ανάπτυξης Κρήτης Α.Ε.
- Αναπτυξιακή Λασιθίου Α.Α.Ε. Ο.Τ.Α.
- Α.Κ.Ο.Μ.Μ. - Ψηλορείτης Α.Α.Ε. Ο.Τ.Α.

για τις οποίες έχουν εγκριθεί ΤΑΠΤοΚ του ΠΑΑ (Leader) να υποβάλλουν Στρατηγικές ΤΑΠΤοΚ ΕΚΤ μέχρι τις **11.12.2017**. Ο συνολικός διατιθέμενος προϋπολογισμός ανέρχεται σε **5.000.000 €**.

Οι Στρατηγικές αξιολογήθηκαν από την ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Κρήτης σύμφωνα με τα κριτήρια και τη διαδικασία που εγκρίθηκε από την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΠ Κρήτη 2014-2020 (αρ. πρωτ. 5040/23-10-2017 Απόφαση Έγκρισης μέσω γραπτής διαδικασίας).

Με βάση το αποτέλεσμα της αξιολόγησης οι ΟΤΔ διαμόρφωσαν το τελικό κείμενο του επιχειρησιακού σχεδίου το οποίο υποβάλλουν στην Διαχειριστική Αρχή για την οριστική έγκρισή του και την έκδοση της Απόφασης Εκχώρησης ΕΦ/ Ανάθεσης Αρμοδιοτήτων.

Οι Στρατηγικές ΤΑΠΤοΚ ΕΚΤ εγκρίθηκαν με αποφάσεις του Περιφερειάρχη Κρήτης στις **28/12/2017**, σύμφωνα με τον παρακάτω χρηματοδοτικό πίνακα.

Περιοχή ΟΤΔ Αναπτυξιακής Ηρακλείου	1.750.000
Περιοχή ΟΤΔ Αναπτυξιακής Λασιθίου	1.000.000
Περιοχή ΟΤΔ ΑΚΟΜΜ – Ψηλορείτη	1.000.000
Περιοχή ΟΤΔ ΟΑΚ	1.250.000
Σύνολο	5.000.000

Ο Ορισμός των ΟΤΔ ως ΕΦ του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κρήτη» 2014-2020 και η ανάθεση των αρμοδιοτήτων για την διαχείριση Πράξεων έγινε με απόφαση του Περιφερειάρχη Κρήτης στις **20/4/2018**.

Μέχρι σήμερα έχουν εξειδικευθεί δράσεις π/υ ΔΔ 2.471.300 και έχει εκδοθεί 1 πρόσκληση π/υ ΔΔ 750.000 €. Έχουν ενταχθεί 4 έργα που αφορούν στις λειτουργικές δαπάνες των ΟΤΔ/ΕΦ π/υ ΔΔ 750.000 €.